

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DIŐIŐLERİ KOMİSYONU
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLARI
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

10 Şubat 2021 arŐamba

KONU:

-Aile, alıŐma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Dış ilişkiler Genel M¼d¼r¼
Oğuz Tuncay ve YurtdıŐ Vatandaş Hizmetleri Daire Başkanı Mahmut Musa
Karabulutlu'nun, Bakanlık olarak, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarına
yönelik çalışmalar hakkında sunumu

10 Şubat 2021 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 13.33
BAŞKAN: Zafer SIRAKAYA (İstanbul)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu uhdesinde kurulan Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Alt Komisyonumuzun 5’inci Toplantısına hoş geldiniz. (*)

Yurt dışında yaşayan kardeşlerimizin yanında olmak, sorunlarına çözüm üretmek için tüm siyasi partilerin ortak aklına ihtiyacımız olduğu yadsınamaz bir gerçek. Bu nedenle bugün burada bulunan tüm milletvekili arkadaşlarımıza ayrı ayrı teşekkürlerimi iletiyorum.

Bugünkü toplantımızda öncelikle yurt dışında yaşayan ve bugün sayıları 2 milyonu aşan çocuk ve gençlerimizi ilgilendiren konuları, aile, kadın, yaşlı, engelli ve sosyal yardım konularını masaya yatırıp çözüm bulmak için bir araya gelmiş bulunuyoruz. Gençlerimizin madde bağımlılığıyla mücadelesi, gençlik daireleriyle ilgili yaşanan sorunlar ve yaşlı bakımevleri ile aile ataselerinin karşılaştıkları sorunlar bulunmakta.

Bugünkü toplantımızda böylesi önemli tehditlerle beraber yurt dışında yaşayan gençlerimizi yakından ilgilendiren gençlik daireleri, evlerimizin süsü yaşlılarımızı ilgilendiren yaşlı bakımevleri ve aile ataseliklerimizin karşılaştığı sorunları Komisyonumuza sunmak üzere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürü Sayın Oğuz Tuncay ve Yurtdışı Vatandaş Hizmetleri Daire Başkanı Sayın Mahmut Musa Karabulutlu bulunmaktadır.

Her iki misafirimize Komisyonumuz adına hoş geldiniz diyor, sözü hemen, ilk misafirimiz olan Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürü Oğuz Tuncay Bey’e bırakıyorum.

Bu arada, aramızda bulunan değerli basın mensubu arkadaşlarımıza da teşekkür ediyorum ve kendilerini dışarıya davet ediyorum.

Buyurun Oğuz Bey.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ OĞUZ TUNCAY – Sayın Başkanım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önce kısaca kendimi tanıtayım diye düşündüm. İsmim Oğuz Tuncay, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürü olarak görev yapıyorum. Ancak benim açımdan burada bulunmanın ayrı bir özelliği daha var, ben Almanyacı bir ailenin çocuğuyum, çocukluk dönemimi -on iki sene- orada geçirdim. Ortaokulu bitirdikten sonra Türkiye’ye döndüm ve 1991 yılından beri Bakanlığımızda Dış İlişkiler Bölümünde –daha önceki ismiyle yurt dışı işçi hizmetleri genel müdürlüğünde- çalışıyorum, üç buçuk yıldır da genel müdürlük görevini yürütüyorum. Dolayısıyla, yurt dışında yaşayan vatandaşlar adına ve şahsım adına ki annem, babam ve birçok akrabam henüz yurt dışında yaşadığı için böyle bir komisyonun kurulmuş olmasından dolayı memnuniyetimi ifade etmek istiyorum ve sizlere teşekkür ediyorum bu katkılarınızdan dolayı.

Biz, tabii, devlet memuru olarak belli kanunlar, uygulamalar kapsamında hareket etmek zorundayız, kanunu değiştirecek güç sizde. Dolayısıyla, sizlerin de desteğiyle vatandaşlarımıza yönelik son zamanlarda gayet güzel adımlar atıldı, atılmaya devam ediliyor; bunun için de ayrıca teşekkür ediyorum.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Konumuza geçerse, aslında çalışma alanımız, Bakanlığın adından da belli olduğu üzere epey kapsamlı ve geniş. Görev alanımızdan bahsedeceğim bugün ama onun içinde de bir özet daha yapacağız. Sayın Başkanımızın da bahsettiği şekilde, ağırlıklı olarak gençlerimiz, gençlik daireleriyle ilgili sorunlar, yine ataşelerimizin veya yurt dışı teşkilatımız görevlilerinin karşılaştıkları sorunlar ve yaşlılarımızla ilgili kısımlar ve bağımlılık konusuna değineceğiz. Kısaca bir tarihçeyle başlamak istiyorum müsaade ederseniz.

Bu arada Mahmut Musa Bey de kısaca kendini takdim ederse uygun olabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI MAHMUT MUSA KARABULUTLU - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle böyle bir imkân tanıdığınız için de teşekkür ediyorum.

Yaklaşık on senedir Genel Müdürlüğümüzde görev yapıyorum. Uzman yardımcısı olarak başladığıktan sonra 2014-2018 yılları arasında Viyana’da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğinde ataşe yardımcısı olarak görev yaptım. Aynı zamanda ben de üniversite eğitimimi Viyana’da almıştım, o vesileyle oradaki görevimizin o anlamda çok verimli geçtiğini söyleyebilirim. Daha sonra Bakanlığa döndük, iki yıl yine uzmanlık yaptıktan sonra son dört aydır da vekaleten Yurtdışı Vatandaş Hizmetleri Dairesinde görev yapıyorum.

Teşekkür ediyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ OĞUZ TUNCAY – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yurt dışına işçi göçünün başladığı 1960’lı yıllardan itibaren aslında devletimiz vatandaşımızı hiçbir zaman orada sahipsiz bırakmamış. Genelde böyle bir izlenim -özellikle yurt dışında, gurbette yaşarken- oluşabiliyor ama şimdi tarihçemizden de göreceğiniz üzere, bizim teşkilatımız 1967’de ilk olarak kuruluyor, fakat daha önce de yine sendikacıları ve farklı uzmanları görevlendirmek suretiyle de vatandaşlarımıza destek olunmaya çalışılıyor. 1967 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında 82 kadroyla yurt dışı teşkilatı oluşturuluyor. Bir süre de bu yurt dışı teşkilatımızda din hizmetleri görevlileri de dâhil edilerek yurt dışındaki vatandaşlarımıza bizim üzerimizden hizmet sunuldu ve bu şekilde yine, ASALA terör örgütü vasıtasıyla şehit edilen rahmetle andığımız Tecelli Arı Ağabeyimiz de din hizmetleri görevlisiyen bu görevde şehit edildi.

2018 yılında Bakanlıklarımız birleşti, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı birleşti. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, o dönemde yeni bir yapılanma içerisine girerek yurt dışı teşkilatı açmaya başladı ve aslında 2014 yılında kararlar alınmakla birlikte, 2015 yılından itibaren Düsseldorf ve Köln’de bu ataşeliklerimiz “Aile ve Sosyal Politikalar ataşeliği” adı altında hizmet vermeye başladı. Fakat daha sonraki süreçte diğer yerlerde yapı itibarıyla... Belki onu kısaca söylemekte yarar var, niye geciktğini anlatabilmek için. Aslında ilk düşünce, Berlin, Hamburg, Köln, Düsseldorf, Stuttgart ve Münih’te bu ataşeliklerimizin ilk etapta kurulması ve faaliyete geçmesiydi ama bu ataşeliklerimizin personel bakımından birazcık daha donanımlı olması gerekiyor, sayısal anlamda da o şekilde olması gerektiğinden başkonsolosluklarımızda genelde yer olmadığından bina kiralama yoluna gidildi ve Almanya’da hele hele o dönemlerde bina bulmak, kiralamak epeyce zor oluyordu ve resmî bir temsilcilik olması nedeniyle izin alınması da ayrıca bir güçlük teşkil ettiğinden sadece Köln ve Düsseldorf’ta o dönemde kurulabildi ve onları da aynı şekilde muhafaza ederek çalıştırmaya devam ediyoruz. Bu şekilde toplam birleşmiş birimlerimiz olarak aile, çalışma, sosyal hizmetler müşavirlik ve ataşeliklerimiz toplam 29 ülkede 57 birim olarak hizmet vermeye devam ediyor.

Yurt dışı teşkilatımız genel anlamda, artık bu birleşmiş hâliyle çalışma, sosyal güvenlik, aile ve sosyal hizmetler anlamında görev veriyor. Bu az önceki haritada da dünyanın genelinde özellikle işerimizin yoğun olduğu yerlerde, vatandaşlarımızın yoğun olduğu yerlerde teşkilatımız olduğunu görebilirsiniz.

Burada 3 birimimizin özelliği vardır, Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisi nezdindeki müşavirliğimiz, AB Brüksel; Brüksel’de iki müşavirliğimiz var, biri Avrupa Birliği nezdindeki müşavirliğimiz ve Paris’te OECD nezdindeki müşavirliğimiz, bunlar doğrudan vatandaş hizmetleriyle ilgilenmeyen birimlerimizdir, daha çok teknik anlamda çalışmaktadırlar. Ama onun dışındaki tüm birimlerimiz, ister müşavirlik olsun ister ataşelik olsun, doğrudan vatandaşa hem sahada hem de büroda hizmet veren birimlerdir.

Bahsettiğim gibi, ana başlıklarımız; çalışma, sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler; bakanlık adlarının özetlenmesi. İstihdam, sosyal güvenlik, ailevi ve sosyal konular, ayrımcılık, aile birleşimi, ikamet, çalışma izinleri, ekonomik ve sosyal durum tespiti, yurt dışı müteahhitlik işleri gibi teknik bilgi ve tecrübe gerektiren alanlarda bilgilendirme toplantıları, ortak mesleki eğitime yönlendirme projeleri, yaşlılar yurdu, ceza infaz kurumları ve islahevleri ziyaretleri gibi sosyal konularda vatandaşlarımızı doğrudan hizmet götürülen alanlar bunlar. Dediğim gibi, ziyaret bazen biraz hafifseniyor ama aslında öyle bir şey değil, ziyaret sahada yapılan işler olduğu için çok önemli ve devletin güler yüzü olabilmek bakımından da daha da büyük önem arz eden bir husustur.

2019 yılındaki rakamlara kısaca değinmek istiyorum. 2019’u niye aldık? Çünkü geçen sene pandemi olduğu için çok iyi bir ölçek olmayacağı için özellikle onu belirtmek istedim. Şimdi, biz vatandaşlarımıza anket uyguluyoruz, her ne kadar resmî daireye gelen vatandaş biraz tedirgin olabiliyor yani “Çok memnun olmadım sizden.” diye yazma ihtimali düşük olsa da genelde şunu söyleyebilirim: Ben de 3 kez yurt dışında görev yaptım, bizden giden vatandaş, aldığı bilgi olumsuzsa bile “Allah razı olsun.” diyerek gidebiliyor. Dolayısıyla, o daha önemli bir anket benim için ama rakamlara yansıyan şekliyle yüzde 97 oranında memnuniyetimiz var. Toplam 57 birimimizle 300 binden fazla vatandaşa ulaştık ve dediğim gibi, ya buldukları yerlerde ya da bürolarımıza gelerek hizmet sunduk kendilerine. 1.125 bilgilendirme toplantısı, mesleki eğitim fuarı, temsil faaliyeti ve benzer sosyal ziyaretler gerçekleştirildi. 589 koruyucu aile eğitimi verdik bu arada, 167 de yeni uluslararası vaka çalışmasına başladık. Uluslararası vaka çalışması çok bilinmeyen bir husus aslında, o da şimdi, yurt dışındaki kısımdan bahsedeceğimiz çocuklarımızla, ailelerinden alınan çocuklarla ilgili sorunların, aile birleşimi gibi sorunların Türkiye ayağıdır. Burada aynı zamanda başka ülkelerin çocukları da tabii ki bizim ülkemizde mağduriyete uğrayabiliyorlar. Onların korunmasına yönelik çalışmalar yapıyoruz. Kendi vatandaşımız da olabiliyor yurt dışı bağlantılı olması durumuyla. Bu çerçevede Adalet ve Dışişleri Bakanlıklarıyla özellikle iş birliği içerisinde, ayrıca uluslararası sosyal hizmetler alanında faaliyet gösteren “ISS” diye bir kurumla yakın iş birliği içerisinde, dönem dönem Kızılay ve AFAD gibi kurumlarla da iş birliği yaparak bu çalışmalarını gerçekleştiriyoruz.

2020 yılına geldiğimizde bu sayılarımızda maalesef düşüklük var çünkü virüs, epidemi nedeniyle biliyorsunuz vatandaşlara doğrudan gitme şansımız azaldı, toplantı yapma şansımız azaldı, telefonla veya randevu usulü belirli aralıklarla bürolarımıza gelen vatandaşlarımıza hizmet sunmaya çalıştık.

Genel anlamda, vatandaşlarımızın karşılaştıkları sorunlar aslında bilirse de yine, şöyle bir şey var yani Türkiye’deki algı, hatta bizim Bakanlığın içinde de biz karşılaşıyoruz: Yurt dışına gitmiş insan, zaten oh, keyfi yerinde, hâli vakti yerinde, çok da para kazanıyor, hesapladığımız zaman bin euro kazanan bir kişi Türkiye’ye göre bakarsanız çok çok iyi maaş alıyor ama orada 800 euro kira verdiğini kimse düşünmüyor yani böyle bir yanlış algıdan hareketle oradaki insanlarımızın çok rahat bir ortamda yaşadıkları düşünülebilir; aslında, bu, öyle değil.

Vatandaşlarımız arasında işsizlik önceden beri başlıca bir sorun olmaya devam ediyor, bu işsizliğin çok farklı nedenleri var. İnşallah, başka bir dönemde Komisyonumuzda bu konuda bir çalışma olursa yine seve seve bilgilendirmeye her zaman hazırız. Temel nedeni de mesleki kalifikasyon eksikliği. Onun temel nedeni belki okul öncesi eğitimden başlıyor çünkü yabancı dili yeterince bilmediğiniz zaman bulunduğunuz ülkede böyle bir sorunla ilkokuldan itibaren karşılaşılıyorsunuz. Eğitim durumunuz iyi olmuyor, iyi eğitime sahip olmazsanız iyi meslek eğitimi alamıyorsunuz, üniversiteye gidemiyorsunuz vesaire zincirleme bu şekilde geliyor maalesef. Bu alanlarda tabii ki biz de elimizden gelen gayretleri gösteriyoruz.

Yine, vatandaşlarımızın çalışma hayatından, sosyal güvenlikten kaynaklanan hakları ve ayrımcı uygulamalar konusunda, yaşlılık, malullük, erken emeklilik aylıklarına ek olarak ödenek ve yardımlar kesilmesi gibi hususlarda Avrupa Birliği Adalet Divanına kadar giden süreçlerde vatandaşlarımızı sürekli destekliyoruz. Sayın Başkanım, bunları gayet yakinen bilir, yurt dışındaki Türk kökenli avukatlar dâhi özellikle bu Avrupa Birliği hukukundan Türk vatandaşlarına tanınan özel haklardan, Ortaklık Konseyi kararlarından çok fazla bilgi sahibi olamıyorlar, zaten çok para getiren bir alan da olmadığı için -onu da açıkça söylemek lazım- avukatlar da çok ilgi de göstermiyorlar. Şimdi, bize ilk yolu açan (1/80) sayılı Ortaklık Konseyi Kararı çerçevesinde alınan ve vatandaşlarımıza çalışma ve ikamet izni açısından büyük bir hak tanıyan, bu kararların da doğrudan uygulanabilirliğini destekleyen ilk karar Kazım Kuş kararıdır. O kararın alınmasında bizim teşkilatımızın çok büyük fonksiyonu ve doğrudan katkısı bulunmuştur. Daha sonra Hollanda'daki sosyal ödeneklerin aktarılması gibi konularda da, bunlar başlıca olaylar ama daha küçük çaplı birçok olayda vatandaşlarımızın her zaman yanında oluyoruz, olmaya da devam ediyoruz.

İrkçılık, yabancı düşmanlığı, zaten, maalesef, her zaman karşılaşılan sorun, önceden beri var, dönem dönem yükseliyor, artıyor ama şimdi bu dönemlerde yine gündemde, işte, aşırı sağcı partilerin güçlenmesi gibi olayları beraber takip ediyoruz zaten.

Yine, eğitimle alakalı, aile yapısıyla alakalı kültürler arasındaki, sadece bizim kültürümüz değil, bulunduğumuz ülkenin kültürüyle de alakalı olmakla birlikte bu entegrasyon sorunları yaşanmaya devam ediyor. İnsanlar dışlandığı zaman tabii ki bazı tepkiler verebiliyor, bu tepkiler karşılığında da biz entegre olmamakla suçlanıyoruz. Hâlbuki, aslında o toplumlar kendileri entegre olmamış vaziyetler. Bu, Almanlarla yaptığımız toplantılarda özellikle çok sık vurguladığım bir husus. Entegrasyonun o toplumu da aynı şekilde bağlaması gerekiyor. Onların da çok kültürlü bir ortamda yaşadıklarına uyum sağlamış olmaları gerekiyor, sadece bizden bunu bekleyip asimilasyona benzer bir tavra girmemeleri gerekiyor.

Yine, özellikle, Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Orta Asya ülkelerinde işçilerimize oradaki mevzuattan kaynaklanan, işverenlerle yaşadıkları sorunlar konusunda ara buluculuk anlamında destek olmaya çalışıyoruz.

Yine, Almanya örneği için çok önemli "çocuk yetiştirme süreleri" denilen özel haklar vardır, bu haklardan vatandaşlarımız yeterince haberdar değil. Buna ilişkin yoğun bilgilendirme çalışmalarını sürdürüyoruz.

Bu müteahhitlik hizmetleri kapsamında vatandaşlarımızın karşılaştıkları önemli sorunlar var. Son zamanlarda yine basında da karşılaşıyoruz, sık sık okuyoruz, son günlerde Balkanlarda gündeme geldi. Burada normal şartlarda vatandaşlarımızı yurt dışına çalışmaya götürecek şirketlerle alakalı bir denetim mekanizması söz konusu. Biz de bu denetim mekanizmasının bir parçası olarak İŞKUR üzerinden şüpheli olabilecek şirketlerin işçi götürmesini engelliyoruz ancak burada bizim karşımıza çıkanlar tamamen kaçak yollardan ya vizesiz ya da turist vizesiyle ilgili ülkelere götürülen kişilerin orada

çalıştırılmasından kaynaklanıyor. Bunların, maalesef, buradayken denetlenmesi mümkün olmuyor ancak ulaşan şikâyetler kapsamında o şirketlerin cezalandırılması, vatandaşların da haklarını alması konusunda gerekli gayretlerde bulunuyoruz.

Burada özel bir şeyi, tekrar, meslek eğitimi açmak istiyorum. Meslek eğitimiyle alakalı... Bu, Almanya'da daha yoğun, ki dünyaya örnek gösterilen bir sistemdir Alman meslek eğitim sistemi. Bu sistemi vatandaşlarımıza tanıtmak, meslek öğrenmenin sadece işçi olmak değil, aynı zamanda yükseköğrenime giden bir kapıyı da araladığını, buna benzer bilgileri vermek üzere vatandaşlarımızı epeyce yoğun bir şekilde projeler kapsamında da bilgilendiriyoruz. Bu çerçevede, en iyi örneklerden bir tanesi Almanya'da yapılan Mesleğim Geleceğimdir Projesi, Almanca orijinal isminde "Mein Beruf, Meine Zukunft" diye bir proje. Bu proje kapsamında hem derneklerimize küçük maddi katkılarımız da oluyordu ve bütün vatandaşlar yakınlarındaki örnekleri... Şimdi, Almanya için örnek verirsek "Mesut Özil futbolcu oldu, falanca sanatçı oldu." hep bunlar örnek gösteriliyor. Şimdi, bazı şeyler yetenekle oluyor, meslek yaparak değil. Ama mahallede Hasan amcanın çocuğunun meslek öğrenmek suretiyle, orada orta okulu bitirip aslında üniversiteye gidemeyecek birisiyken meslek eğitimi yapıp orada ustalaştıktan sonra üniversiteye gidip mühendis olarak aynı mahallede tekrar görülmesi ve öyle bir ortamda çalışması... Bu örnekleri vatandaşlarımıza yansıtmaya çalıştık ve özendirici olmasına dikkat ettik çünkü diğer özendirici... Tamam, herkes tabii ki futbolcu olup çok para kazanmak istiyor ama her zaman da olmuyor. O fırsat olmadığından böyle bir proje...

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – İyi rol modeller oluyorlar.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ
OĞUZ TUNCAY – Evet.

Bu proje çok verimli bir proje oldu. Bunu sürdürme konusunda gayretlerimiz vardı. ESF kapsamından -Avrupa Sosyal Fonu kapsamından- finanse ediliyordu. Şimdilik ara verildi ama benzer projeyi tekrar canlandırmak istiyoruz.

Bu arada, Musa Bey de Avusturya tecrübesiyle alakalı kısa bir örnek vermek ister, müsaadenizle.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞ
HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI MAHMUT MUSA KARABULUTLU – Teşekkür ederim Genel
Müdürüm.

Genel Müdürüm bahsetti, Avusturya'da yaşayan vatandaşlarımızın en temel sorunlarından bir tanesi işsizlik. Biz Avusturya'da göreve başladığımızda bir istatistik çok dikkatimizi çekti, Avusturya'daki Türk vatandaşlarının işsizlik oranı genel anlamda yüzde 19, yüzde 20 oranlarındayken Avusturya genelindeki işsizlik oranı bunun üçte 1'i kadar, yüzde 6-7 bandında gerçekleşiyor. Şöyle bir istatistik daha vardı: Sadece temel eğitim kurumlarından mezun vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranımız o dönemde yüzde 50'lerin üzerindeydi. Yani her 2 vatandaşımızdan 1'i işsizdi. Mesleki eğitim ya da meslek lisesi mezunu olan vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranımız ise yüzde 5'ti, hatta bu oran Avusturyalı muadillerinden daha düşük idi. Yine, üniversite mezunları arasındaki oranımız da Avusturyalı muadillere göre başa baştı, yüzde 6-7 bandında devam ediyordu. Biz, tabii, burada eğitimin istihdam piyasasında vatandaşlarımıza çok ciddi bir katkı sağlayacağını düşünerek daha önceden de gelen birikimler neticesinde özellikle eğitime dikkat çekmek üzere "Eğitim ve Gelecek" isimli bir proje başlattık.

Projemiz kapsamında 2 ana faaliyetimiz vardı: Bir tanesi, Başkonsoloslüğümüzde bilgilendirme faaliyeti idi. Buraya Avusturya'daki mesleki eğitimle alakalı bütün kuruluşlar destek verdi, iş birliği içerisinde yaptık bu projeyi. Yaklaşık altı ay boyunca vatandaş başvurusu bakımından en yoğun günlerdi. Başkonsoloslüğümüz bekleme salonunda bir tane Avusturyalı mesleki eğitim ya da üniversitelerin herhangi bir bölümünden uzman kişi, yine Genel Müdürümüzün bahsettiği gibi, rol

model olabilecek, mesleki anlamda başarısını kanıtlamış vatandaşlarımızdan bir kişi, yine Ataşeliğimiz ve müşavirliğimizden bir temsilciyle orada yaklaşık altı ay boyunca 600 vatandaşımızla bire bir görüştük, onların sorunlarını dinledik, onları mesleki eğitim anlamında yönlendirme imkânı bulduk.

Yine, o proje kapsamında “Avusturya Genel ve Mesleki Eğitim Haritası” isimli bir broşür hazırladık Türkçe ve Almanca dilinde, vatandaşlarımızın eğitim sistemini daha iyi anlamaları açısından. Çünkü gerçekten karmaşık bir yapısı var Avusturya eğitim sisteminin. 10 bin tane broşür dağıttık hem orada hem pazarda, camilerde, derneklerde bunu dağıttık.

Bu projemizin ikinci ayağı olarak da -belki de ilk kez böyle bir uygulama oldu- biz bir tiyatro hazırladık, “Benim Geleceğim” isimli, Türkçe, Almanca, Avusturya mesleki eğitim sistemini tiyatral tarzda anlatan bir tiyatro hazırladık. Senaryosunda falan Avusturyalı tiyatrocunun bir arkadaşımız da bize destek verdi orada, güzel bir tiyatro hazırladık. Bu tiyatro kapsamında, işte, ailelerin nelere dikkat etmesi gerektiği, çocuklarımızın mesleki eğitime bakış açısı vesaire, buna ilişkin başvuracakları kurumlar, aklınıza gelebilecek her noktaya değindik ve bunu da Avusturya’da 3 şehirde oynadık, ismine de “Kültür Fest” dedik bunun. Tiyatro gösteriminden önce, yine o bahsettiğimiz mesleki eğitime ilişkin bütün kurumlar geldiler, stantlarını açtılar, vatandaşlarımız orada yine bire bir bilgilendirilme imkânı buldular. Tiyatro kapsamında da Viyana’da, Salzburg’da bir de Sankt Pölten’de yaklaşık bine yakın vatandaşımıza kapalı gişe oynadık diyebiliriz, salonlar almadı yani. Öyle bir proje de yaptık. Bunun neticesinde, bizim buradaki amacımız, hani, eğitime dikkat çekmek, vatandaşlarımızı bu anlamda bilinçlendirmek idi.

Bunun hemen akabinde, 2016 yılında bu projemizin bir devamı olarak “Çocuklarımız İçin El Ele” isimli bir başka proje daha başlattık. O projemizde ise -bizim bir önceki projemizdeki, tabii, doneler de bunda etkili oldu- vatandaşlarımızın aslında somut olarak desteklenmesi gerektiğini gördük. Yani biz bir bilgilendirme yaptık, bilinçlendirdiğimizi düşündük bir önceki projede ama somut çıktılar konusunda biraz eksik kaldığımızı hissettik, o yüzden, somut olarak desteklemek üzere böyle bir proje başlattık. Projemizde, işte, aktif olarak eğitim hayatının içerisinde yer alan -Genel Müdürümüzün de bahsettiği gibi- ayrımcılık, dil sorunu, ailelerin ilgisizliği veya motivasyon eksikliği gibi çok farklı nedenlerden dolayı eğitim hayatı arzu edildiği gibi gitmeyen çocuklarımızı ve ailelerimizi somut olarak desteklemek, bir de bunun yanında -burası da çok önemli- “Sonderschule” ve “Integrationsklasse” denilen, öğrenim güçlüğü çeken, kısıtlı çocukların aslında bulunması gereken özel...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Yani “Sonderschule”yi bütün vekillerimiz anlamayabilirler. “Sonderschule”yle, normal bir şekilde başarı gösteremeyen çocukların gönderilmiş olduğu bir okulu kastediyorsunuz herhâlde, değil mi?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI MAHMUT MUSA KARABULUTLU – Evet Sayın Vekilim.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Hiperaktivitesi olan mı, hani, ADD’si olan öğrenciler mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Yani not ortalaması başarısız olan, desteklenmesi gerektiği belirtilen öğrencilerin yönlendirildiği, daha çok da göçmen kökenli öğrencilerin yönlendirilmiş olduğu bir okuldur “Sonderschule”.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ OĞUZ TUNCAY – Sayın Vekilim, o “Sonderschule”nin şöyle bir özelliği daha var -yani, bizim Türkler açısından özelliği aslında- normalde, öğrenme güçlüğü çeken yani zihinsel bazı sorunları olan çocuklara yönelik bir okul aslında...

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – ADD dediğimiz...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ
OĞUZ TUNCAY – Evet, tabii.

Ama sonradan o hâle dönüştü ki -az önce bahsettim- okul öncesi eğitimde, yeterince Almanca dil bilgisi yok, 1'inci sınıfa başlamış, kendisini yeterince ifade edemiyor, öğretmenin çocuğa özel ilgi göstermektense “Bu çocuktan nasıl kurtulurum?” çaresi araması ve ailelerin... Bizim oradaki STK'lerimiz de aslında bu konuda biraz bilinçsiz ve bazen de -yani kötölemek de istemiyorum ama- bazı konularda biraz hantallıklarından da kaynaklanan bazı hususlar var. Babam orada öğretmenlik yaptığı için çok yakinen biliyorum ve kreşe giderken tercümanlığa gittiğimi biliyorum bu konularda. Şimdi, oradaki vatandaşlarımız, çocuğunun yeterince dil bilmediğini kendisi ifade edemiyor çünkü o da dil bilmiyor ve bu çocuklar dahi bu “Sonderschule”ye alınıyor ve bunların eğitim hayatı, hatta gelecekle ilgili kararlılımları oluyor. Yani çok çok büyük bir sorun bu sorun. Yani Millî Eğitim Bakanlığımız tabii ki o alanda da çalışabiliyor ama biz de bir şekilde sürekli işin içinde oluyoruz ve bu konuyla karşılaşılıyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI MAHMUT MUSA KARABULUTLU – Evet, işte, o proje kapsamında, “Sonderschule” veya “Integrationsklasse”deki özel eğitim kurumlarındaki öğrencileri de desteklemek üzere bir program oluşturduk. Biz burada şunu gördük yani “Sonderschule”den bir çocuk nasıl çıkabiliyor? Öncelikle, klinik psikologların hazırlayacakları raporlar vesilesiyle çıkabildiğini tespit ettikten sonra projemize 2 klinik psikolog arkadaşı dâhil ettik, ondan sonra 3 psikolog arkadaş daha, pedagoglar, eğitimciler, bu 12 kişilik kadroyla projeye başladık. Bir program dâhilinde, önce orada bulunan çocuklara ulaştık, daha sonra onları psikologlar veya klinik psikologlarımız vesilesiyle teste tabi tuttuk. O çocuklar gerçekten orada bulunmayı hak ediyor mu etmiyor mu? Bize gelen başvuruların yüzde 80'i orada bulunmayı hak etmiyordu -bizim kendi vatandaşlarımızdan bahsediyorum- yani aslında, mesela, belki bir Almanca bilgisi yetersizliğinden dolayı oralara gitmiş, belki Genel Müdürümüzün bahsettiği gibi farklı nedenlerden dolayı orada bulunuyor. Orada bulunduktan sonra, inanın, oradan çıkmak da çok kolay değil yani ne kadar kapasiteniz şey de olsa desteklenmediğiniz takdirde oradan çıkma imkânınız çok zor. Yetenek testinde biz “Bu çocuk burada bulunmayı hak etmiyor.” dedikten sonra ailenin onayıyla ek ders ve terapi programı uygulamaya başladık bu çocuklara. Ek dersi niye uyguladık? Sayın Vekilim de bahsetti, özellikle Almanca, matematik ve İngilizce derslerindeki başarı durumları neticesinde çocuklar bu özel eğitim kurumlarına yönlendiriliyorlar. Biz bunları destekledik ek derslerle. Akabinde de terapi programları, haftada en az bir saat olacak şekilde çocuklara özgü bir terapi programı uyguladık, işte, öğrenme becerilerini geliştirmeye yönelik terapi programları uyguladık, ifade yeteneklerini geliştirmeye yönelik, varsa davranış bozuklukları vesaire, bunlarla ilgili terapi programı uyguladık ve bunu da güzel bir netice olarak burada paylaşmak istiyorum: 2016'dan 2020 yılına kadar biz tam 300 çocuğumuzu bu okullardan çıkardık, normal seviyedeki okullara veya meslek eğitimine devam edebilecekleri, üniversite kapılarının açık olduğu okullara yerleştirdik. Yani, bu anlamda böyle bir şeyimiz oldu, güzel bir netice elde ettik.

Şu anda da pandemi olmasına rağmen 160 öğrencimiz hâlihazırda var. 3 katlı bir binada faaliyet gösteriyoruz. Biz bunun için bir demek kurduk, müşavirlik, elbette biz tabii ki destek veriyoruz ama oradaki yerel gücü de aslında kullandık diyebilirim bu anlamda. O anlamda faaliyetlerine böyle hız kesmeden devam ediyor.

Mesleki eğitim noktasında da sadece özel eğitim kurumlarına yönelik değil projemiz, bir taraftan da normal okul başarısı düşük çocuklarımıza yönelik de bir programımız vardı. Burada Avusturya eğitim sisteminin yapısına baktığımız zaman genel itibarıyla seçme evresi çok erken yaşlarda başlıyor. Yani çocuğun ilkokuldaki başarı durumu, çocuğun bir sonraki, ortaokulda gideceği okulu belirliyor aslında. O yüzden çok erken müdahale edilmesi gerekiyor. Yani biz bir çalışma müşavirliği olarak niye

buradayız? Aslında, ilkokuldan beri -Genel Müdürümüz de bahsetti- bir destek olduğunda, bu çocuk iyi bir meslek sahibi olabiliyor ya da üniversiteye kadar gidebiliyor, onu sağlamaya çalıştık. Bu yolla da yaklaşık 400'e yakın çocuğumuzun okul başarısını, dediğimiz gibi, arttırdık.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) – Kaç ülkede bu?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI YURTDIŞI VATANDAŞ HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI MAHMUT MUSA KARABULUTLU – Bu, şu anda pilot olarak Avusturya'da, sadece Viyana'da ama Yurtdışı Türkler Başkanlığı da bu projeyi çok destekliyor, çok sahip çıkıyor, Sayın Başkanımız bizzat gitti ziyaret etti, kendisi de bunu bütün Avrupa'ya yaymak için çalışmalar yapıyor diyebiliyorum, bizim de görüşmelerimiz oluyor bu noktada. Meslek eğitimiyle ilgili de 400 tane çocuğumuzla bire bir ilgilenme imkânı bulduk Sayın Vekilim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Oğuz Bey, bir on dakika içinde bütün diğer alanları da toparlayabilirsek sayın vekillerimize de soru sorma imkânı tanıyalım çünkü sayın vekillerimizin de... Ahmet Kamil Bey'in de bir randevusu olduğunu biliyorum. Biraz hızlandıralım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ OĞUZ TUNCAY – Daha başlıklarla geçeceğiz o zaman.

Çalışma ve Sosyal Güvenlikle ilgili son söyleyeceklerim, basına yansması nedeniyle özellikle vurgulamak istiyorum. 3201 sayılı Kanun kapsamında yurt dışında geçen hizmetlerin Türkiye'de borçlanması hususu, maalesef birçok aracı, art niyetli insanların da etkisiyle vatandaşları sömürme aracına dönüştü. Bununla ilgili biz başkonsolosluklar nezdinde tabii ki vatandaşlarımızı bilinçlendirmeye çalışıyoruz ama onlar medyayı kullanıp herhangi bir kısıtlamaya tabi olmadıkları için istedikleri gibi ortaya çıkıp vatandaşı maalesef yanlış yönlendirip parasal anlamda da epey mağdur ediyorlar. Fakat biz bu alanda hizmet sunduğumuz gibi, son yıllarda yaptığımız bir çalışmayla da işleri daha da kolaylaştırdık “Yurtdışı Teşkilatı Bilgi Yönetim Sistemi” diye bir sistem oluşturduk. Vatandaşlarımızın hizmet belgelerini ve yine genel sağlık sigortası prim borçları olan özellikle gençlerimizin bu borçlarının silinmesine yönelik belge düzenlemesini bu sistem üzerinden yapıyoruz. Tamamen hızlanmış vaziyette, o gayet önemli bir şey oldu.

Çocuk geliştirme süresinden bahsettim. Onu Türkiye'de de yaygınlaştırmak istiyoruz. İnşallah o çerçeveye de gireriz. Çalışma hayatı, dediğim gibi, çok kapsamlı, farklı, anlatılacak çok çok husus var.

Şimdi, esas gündem konumuza yeni geçebiliyoruz. Bu alan, aslında bizim geçmişte de sürekli 1967 yılından beri her zaman karşılaştığımız, özellikle Almanya'da 1973 yılında yurt dışından işçi alımı durdurulduktan sonra aile birleşimi arttığında, çocuklar ve ailelerle ilgili sorunlar baş gösterdiği andan itibaren bu işlere... Biz her ne kadar Çalışma ve Sosyal Güvenlik ataşesi ve müşaviri olarak görev yaptysak da bulunduğumuz ülkede çalışma ve sosyal işler ya da sosyal ataşe olarak her zaman bilindik ve -sahipsiz olan bu konuda- geçmişten bu güne kadar her zaman gayret gösterdik, elimizden geleni yaptık. Ama bazı işler tabii ki yeri geldiğinde hukukçu, yeri geldiğinde sosyolog, pedagog desteği olmadan daha zor yürüyor ama el yordamıyla da olsa geçmişteki... Ben 1993 yılında ilk kez yurt dışında görev yaptım Münih'te. O zaman dahi başıma gelen farklı farklı olaylar oldu ve bu çerçevede elimden geldiğince ilk başta el yordamıyla, sonra öğrenmek suretiyle, tecrübe kazanmak suretiyle birçok vatandaşımıza ailevi durumlarında, çocuklarla ilgili sorunlarda yardımcı oldum. Şimdi, çok bilinen “gençlik dairesi” sorunu burada başlıca gündem konumuz olacak zaten.

Gençlik Daireleri tabii ki yasayla kurulmuş, birçok ülkede benzer teşkilatı olan bir yapı. Bu yapının da temel amacı, çocuğun yüksek yararını korumak yani tamamen iyi niyetli bir yapı o anlamda. Ama uygulayıcıları insanlar, insanlar da farklı özelliklerden dolayı farklı uygulamalar yapabiliyorlar, o yüzden sorunlarla da karşılaşılıyor. Bazı ülkelerin uygulamalarında katılıklar var, o ayrı bir sorun olarak gündeme gelebiliyor, Norveç bunda bir örnek mesela. Bayağı katılık oluyor ve çocuğa yani –

tırnak içinde- yan gözle bakmak dahi çocuğun aileden alınmasına sebep olabiliyor ama -yani abartılı örnek olarak bunu söyledim- genel anlamda ailelerin çocukların temel bakımını sağlayamaması durumu. Çocuğun eğitim hakkının yeterince yerine getirilememesi, psikolojik açıdan çocukların sorun yaşaması; işte cinsel istismar, taciz, şiddet gibi durumlar ve çocuğun genel olarak ihmal edilmesi. Yani burada o kişiye, oradaki yetkili görevliye epey bir yetki verilmiş oluyor ve bu kapsamda bir komşunun şikâyeti, bazen çocukların şikâyeti...

Biz çocuklarımızı, ailemize bağlı bir milletiz, bu çerçevede çocuklarımızın olur olmaz yerlere gidip gelmesi, geç gelmeleri konusu vesaire insanları hele hele bu dönemde daha çok tedirgin ediyor. Yani çok basit bir örnek, anne 14 yaşındaki kız çocuğuna “Bir daha bu saatte gelersen bacaklarını kırarım.” demiş, ertesi gün gençlik dairesi el koydu yani bunu yaşadık mesela. Bu, çok basit bir örnek. Bir başka örnek, basına yansıdı: Vatandaşın evinde küf çıkmış, evinin şartları güzel değil, fazla geliri olmadığı için düşük kiralı bir ev tutmuş ve aşırı küf olduğu için -beş aylık o zaman çocuk- beş aylık bir çocuğun rahatsızlanması söz konusu. Yandaki Alman komşu tamamen iyi niyetle diyor ki: “Bunların Almancası yetersiz, ben bunlar adına belediyeye gidip başvurayım ve bu kişilerin belediyeden sosyal yardım çerçevesinde ev almasını, ucuz ev alabilmesini temin edeyim.” diye iyi niyetle gidiyor. Daha kadın oraya gidiyor, eve geri dönmeyen gençlik dairesinden geliyorlar -3 çocuk var ailenin, en küçük dâhil- 3’ünü de alıp götürüyorlar. Bu, basına yansıyor, işte yabancı düşmanlığı, ırkçı yaklaşım vesaire... Ertesi gün biz gittik -Aachen’da oldu bu olay- aileyle konuşmadan komşu fark etti bizi resmî kıyafetle de gelince: “Nereden geldiniz?” dedi. “Konsolosluktan.” “Ya, sormayın, ben çok büyük bir suç işledim.” dedi. “Nedir?” “Ya, ben müsebbip oldum buna.” “Niye?” “Bu niyetle.” Sonra, artık belediye başkanıyla görüştük, oradaki aileyle görüştük, basına görüştük, biz bu basına dedik “Aman, başka bir şey yazma, bu olay tamamen farklı bir şey.” Bu çerçevede, iki gün sonra belediye gerçekten bu sosyal konutlardan bir konut tahsis etti, çocukları da yanına aldılar, bir doktor kontrolünden geçtiler, özellikle işte küçük çocuk çünkü uzun süre o odada yatmış ve sorun çözüldü. Yani bu şekilde yanlış anlaşılardan, iyi niyetli yaklaşımdan da sorunlar yaşanabiliyor ama genel anlamda oradaki çalışanların yapısıyla alakalı sorunlarla çok karşılaşıyoruz.

Ön yargılar yani bizim toplumumuzdaki ön yargılar bir taraftan... Çünkü bize basın da biraz bu konuda olumsuz etki yapıyor sosyal medyada: “Bütün yabancı gençlik daireleri yabancı düşmandır, çocuklarımızı asimile edecekler, çocuklarımızı Hristiyan edecekler.” Bu, bizim açımızdan bir tarafta; karşı tarafta da bizim toplumumuzu tanımayan, başka kültürlerle daha ılımlı yaklaşamayan, sistemin kendisine verdiği yetkiyi en üst seviyede kullanmak isteyen ve kendi sistemini, mevzuatını da aslında yeterince bilmeyen ve inisiyatifini tamamen bizim aleyhimize kullanan görevliler de söz konusu yani bunlarla da her zaman karşılaşabiliriz maalesef. Bununla alakalı sistematik bir sorun var mı özellikle Almanya için bakarsak? Aslında var ki Alman aileler veya diğer göçmen aileler de bu gençlik dairelerinden şikâyet edebiliyor yani bu az sayıda bir şey değil.

Ama bizim bu alanda yapmamız gereken, yapmaya çalıştığımız önemli hususlara gelirsek, az önce bahsettiğim, Düsseldorf ve Köln’de aile ataşeliği olarak göreve başlayıp şu anda tamamen bizim yapımıza entegre olan ataşeliklerimizde sosyolog ve pedagog çalıştırıyoruz. Bunlar öncelikle ailenin o karşı karşıya kaldıkları durumda ne yapmaları gerektiği konusunda mental anlamda kendilerini hazırlama konusunda çok önemli faaliyetleri yürütüyorlar. Ama işin diğer boyutu, temsil anlamında yürütülmesi gereken orada diplomatik temsilciliği haiz olduğunuz için, o çerçevede gidip yabancı ülke makamlarına bazı baskılar uygulamak mümkün. Ayrıca, bütün başkonsolosluklarımızda hukuk danışmanlarımız görev yapıyor. Bu hukuk danışmanlarının da destekleriyle birlikte gençlik daireleri bu vesayet, velayet mahkemeleri, bunlar nezdinde vatandaşlarımızın haklarını arayıp çocuklarının kendilerine eğer taciz, şiddet gibi olaylar, önemli hususlar varsa o zaman da ya bir yakınlarına, akrabalarından oluşan bir aileye ya da eğer mümkünse bir koruyucu aile olarak gönüllü olan ailelerden

Müslüman, Türk olan ailelere verilmesi konusunda girişimlerde bulunuluyor. Bu, tam uygulanıyor mu? Maalesef uygulanmıyor. Biz her tarafa yetişiyor muyuz? Yetişemiyoruz. Yani niye yetişemiyoruz, onu da söyleyeyim.

Şimdi, özellikle yine Almanya örneğinde, 2000 yılından sonra Almanya’da dünyaya gelen çocukların işte önce bir kısmı çifte vatandaşlık gibiydi, şimdi birazcık daha o anlamda netleşti ama her hâlükârda Alman vatandaşı olarak görünüyordu. Bu Alman vatandaşı olan çocuk, bizim başkonsolosluğumuza gelip kaydettirilmediği müddetçe Türk vatandaşı olarak hiçbir şekilde kayda girmiyordu. Eğer çifte vatandaşsa yine girmiyor. Mavi Kartlı olarak bildiğimiz vatandaşlarımız da girmiyor. Dolayısıyla, şu anda resmî rakamlara göre Almanya’da 1 milyon 400 bin Türk vatandaşı yaşıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Toparlayalım Oğuz Bey.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ OĞUZ TUNCAY – Tamam.

Dolayısıyla, bu sayılar yeterince elimizde olmadığı için her zaman her yere müracaat edebilme şansız olmuyor, vatandaşın ve STK’lerin bu alanda desteği çok önemli.

Geçiyorum diğer konuya Sayın Başkanım. Yani aslında epey başarılı sayımız var ama sunumumla beraber konuşma metnimi de size takdim edeceğim.

Yaşlı bakımı... 1960’lı yıllarda giden vatandaşlarımızın hepsi dönmedi tabii ki Türkiye’ye, dönmedikleri için orada yaşlandılar, oradaki sorunlarla beraber yaşıyorlar. Bu vatandaşlarımızın da başlıca sorunları, kısaca zaten slaytta da göreceksiniz ama ben temellerini söyleyeyim, biz aile içinde bakım konusunda hâlen devam ediyoruz. O dönemde de “bakım parası” adı altında alabilecekleri desteklerden yeterince faydalanamıyor vatandaş, bu alanda destek olmaya kalkıyoruz. Yine, Türklere yönelik, Müslümanlara yönelik özel huzurevlerinin olmaması veya sayısının çok düşük olması. Çok kültürlü huzurevleri var, bazı belediyeler veya kiliseler dahi bunu yapıyor, orada vatandaşlarımız barınıyorlar. Bu çerçevede, o alanda hizmet sunulması gerekiyor. Bizim STK’ler vasıtasıyla daha çok Türklerin, Müslümanların barınabileceği huzurevleri oluşturulması konusunda girişimlerde bulunmamız önemli. Bu alanda da elimizden gelen bütün çalışmaları yapmaya devam ediyoruz, inşallah yoğunlaşacak bir şekilde. Burada Hausen, Duisburg mesela ilk örnek olarak o söylenebilir, orada çok kültürlü bir yurt açıldı ve 2001 yılında orada görev yaptığım dönemde Duisburg’daki derneklerimizle birlikte, Diyanet dernekleriyle birlikte bir proje başlattık, bunun hâlen sürdürüldüğünü duydum. Bayramlarda dönüşümlü olarak vatandaşlarımız yemek hazırlıyorlar, kadınlarımız, birlikte bayramlaşmaya gidiliyor. Sadece 20 Türk vatandaşına değil, orada kalan bütün -98 bildiğim kadarıyla orada kalan toplam kişi sayısı- herkese yemekler ikram edilip bayramlaşıyor, kültürel anlamda bir kaynaşma da söz konusu oluyor, gayet başarılı. Fakat bununla ilgili kötü bir faaliyet var, palyatif tıp anlamında bizim özellikle yaşlı ve hasta vatandaşlarımıza yönelik böyle bir faaliyetimiz oldu ama vatandaşlarımız henüz ona çok sıcak bakmıyor çünkü hastalıklarıyla yüzleşme konusunda zorluk yaşanabiliyor, aile bireyleri, “Aman, anneme babama hastalığını söyleme.” gibi doktoru tehdit ediyor filan. Bu, üzerinde çalışılması gereken önemli hususlardan bir tanesi.

Yine yaşlılarla alakalı... Yüce Meclisimize sizlerin huzurunda teşekkür etmek istiyorum. Vatandaşlarımız vesayet altında olanları var, Türk vasi sayısı az ama yabancı vasileri de mahkemeler tayin edebiliyor. Bunların pasaport uzatma gibi aslında hayati bazı işleri yapma şansı bulunmaktayken yapılan yasal düzenlemeyle bu gerçekleşti.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Aralık 2019’da...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ OĞUZ TUNCAY – Evet, Aralık 2019’da bu gerçekleşmiş oldu, o da büyük bir adım oldu ve vatandaşımızı gerçekten çok çok rahatlatan bir husus, onu da belirtmek istiyorum.

Bağımlılık konusuna geçiyorum Sayın Başkanım, epey hızlı gittik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Lütfen.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ OĞUZ TUNCAY – Bağımlılık konusu artık dünya genelinde, ülkemizde de, yurt dışında da aynı şekilde sorun fakat oradaki gurbet psikoloji gerçekten çok farklı bir psikoloji. Hani burada memleketten uzak olunur, başka bir yerde çalışılır ama gittiğiniz her yerde insanlar Türk'tür, bir sıkıntı çekmezsiniz. Ama yurt dışında o çok çok farklı olabiliyor. Yani özellikle daha sonra evlenme yoluyla gelen gençlerimiz, farklı yollarla çalışmak üzere gelenler. Bunlar o ortama kolay uyum sağlayamıyorlar ve zor bir süreç yaşıyorlar. Bu dönemde farklı alanlarda hassasiyetleri kullanılabilir, başkaları tarafından kullanılabilir ve yanlış yönlendirmeler de olabiliyor. Bunlar, uyuşturucu bağımlılığı, kumar bağımlılığı gibi bağımlılıklar. Kumar bağımlılığında özellikle kısa yoldan zengin olma gibi hayaller tabii her zaman olabiliyor ve imkânların da çok çok yaygınlaşması bu çerçevede. Şu bilgisayar üzerinden, internet üzerinden bütün bizim Türklerin işlettiği kafelerde özellikle baktığımız otomatlarda, maç seyretmeye gittiğinizde istediğiniz her dakika “Bir sonraki sarı kartı kim göreceğ?” diye dahi bahis oynayabiliyorsunuz yani çok çok kolaylaştırılmış vaziyette. Bu çerçevede, farklı çalışmalar, bilinçlendirme çalışması yapıyoruz yalnız en çok zorlandığımız alan bu. Niye? Hiç kimse kendi çocuğunun, kendisinin bağımlı olduğunu göstermek istemiyor. Dolayısıyla, genel bir toplantı yaptığımızda oraya katılan bir vatandaşımız “Niye katıldın?” diye soracaklar diye mahalle baskısından çekiniyor. “Sen niye katıldın, çocuğun mu bağımlı, sen mi bağımlısın?” diye kafada soru işareti oluşabiliyor. Dolayısıyla, o ortamda görünmek istemiyor. O yüzden, biz genelde bu emeklilik konusu cazip bir konu olduğu için emeklilik konusunda eğitim ve bağımlılık hususunu eklemek suretiyle toplantılar yapmaya çalışıyoruz, bulunan kişiler bilinçlensin, başkalarına iletin diye.

Din görevlilerimizle çok yakın çalışmalarımız oldu geçmişte, yapmaya devam ediyoruz. Cuma hutbeleri için, dönem dönem cuma hutbeleri bu konuda hazırlamaya çalıştık ve hatta bazı camilerimizde cuma namazı öncesinde vaazlarda Almanlara vaaz verdirttik camilerde, ki Türk uzmanımız da çok az bağımlılıkla mücadele anlamında. O bakımdan, onlardan da istifade etmek suretiyle tercümanlık da yaparak vatandaşımızı bilgilendirmeye çalışıyoruz. Daha çok çalışmamız gereken alanlar var, anlatmak istediğim, anlatamadığım çok çok alan var.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım buyurunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Ben çok teşekkür ediyorum Oğuz Bey.

Sunumuzu inşallah zaten bizlerle paylaşacaksınız, biz de tüm katılımcı ve bugün katılmayıp özür ifade eden sayın milletvekillerimizle de inşallah paylaşmış olacağız.

Tabii, sunumunuz için öncelikle çok teşekkür ediyorum. Kıymetli milletvekillerimizden de söz almak isteyen veyahut da soru yöneltmek isteyen vekillerimiz varsa kendilerine de bu fırsatı sunmak istiyorum.

Söz almak isteyen vekillerimiz var mı?

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Bütün soracaklarımızı sorduk aslında daha hani interaktif oldu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – O zaman belki ben de bir soru yöneltmeyi arzu ederim: Şimdi, 2019 yılında 589 koruyucu aileyle ilgili eğitim verdiğinizi ifade ettiniz. 2020 yılında bu 282'ye düştüğü ifade edildi pandemi sebeplerinden dolayı. Peki, bu koruyucu aile eğitimi alan ailelerimizden kaç tanesi koruyucu aile olabildiler, bu konuda bir eksiklik görüyor musunuz? Biraz önce sizlerin de ifade etmiş olduğu şekliyle bir taraftan koruyucu aile eğitimi ama öbür taraftan da bu

bağımlılık konusunda vermiş olduğunuz eğitimler söz konusu. Bütün bu anlamda toplumsal bilinci daha üst kademeye taşıyabilmek için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız, ataşelikler vasıtasıyla bir çalışma yürütülüyor mu? Yani burada anladığım kadarıyla toplumsal bir katılımın eksikliğinin varlığını da ifade etmemiz gerekiyor. Oradaki sivil toplum kuruluşlarımızın varlığı bir taraftan toplumumuzun bu konuyla ilgili daha duyarlı hâle gelmesiyle ilgili olarak nasıl bir AR-GE çalışması yapılabilir? Bu konuyla ilgili bir gündeminiz mevcut mu efendim?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ OĞUZ TUNCAY – Başkanım, sağ olun.

Sondan başlayayım: AR-GE çalışması bizim açımızdan aslında çok önemli olup da gerçekleştiremediğimiz hususlardan bir tanesi yani tabii ki geniş bir imkâna bakıyor bu. Bir dönem Türkiye Araştırmalar Merkezi Vakfıyla birlikte yapmaya çalıştık ama istendiği gibi olmadı.

Şimdi, sayısal veriden şikâyet ettim ya, bu çerçevede öncelikle onu bilmemiz gerekiyor. Şimdi, farklı birimlerden sizlere sunum yapanlar oluyordu, 6 milyondan 7 milyona kadar yurt dışındaki vatandaş sayımız var mesela. Bu sayı yok elimizde, olmayacak da yani büyük ihtimalle. Ama bir araştırmayla daha genele yayılmış, anketleme yoluyla da olsa hani köken araştırması gibi olacak belki. Ama biraz farklı anlamlara da gelebilir bazı Avrupa ülkelerinde özellikle. Fakat işin ırkçılık boyutuna hiçbir şekilde çekilmeyecek kapsamda güzel bir anket hazırlayıp yani sorunlarla birlikte sayıyı da kısmen tespit etmek önemli olabilecektir. Başkonsolosluklarımızdaki kayıtlar, Mavi Kart sahibi olanları biliyoruz eski Türk vatandaşı diye ama Mavi Kart almamıştır. Nasıl ki “Alman kimliğiyle Türkiye’ye gidip tatilimi geçirebiliyorum.” diyebildikleri için o tür sorunlar var. Dolayısıyla, bu AR-GE çalışmasını her alanda ve başta bu sayıları tespit anlamında çok çok önemli ve bu sorunların daha net bir şekilde tespiti anlamında önemli ki sonradan bize yol gösterecek... Biz hangi yolla bir vatandaşımıza en iyi nasıl ulaşabiliriz? Çünkü bakıyoruz sosyal medya çok gündemde ama herkes istediğini takip edebiliyor yani bağımlılıkla alakalı önemli bir bilgiyi takip edip etmeyeceğini bilemiyorsunuz. Bizim yaşadığımız... İşte bizim en güzel konumuz, cazip konumuz 3201 sayılı Kanun’dur çünkü borçlanıp emekli aylığı alacak. Çocuk yetiştirme süresi şimdi daha cazip bir şey oldu çünkü hiç yurt dışında çalışmadığı hâlde 2 çocuk dünyaya getiren bir kadın şu anda Türkiye’de bile yaşıyorsa Almanya’dan emekli aylığı alabiliyor. Yani bu şekilde yoğun bir kampanya da yapmış olduk Almanya’da. Epeyce emekli aylığı alan büyük teyzelerimiz, ablalarımız oldu. Şimdi, Türkiye’de de bunu yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Bunlar cazip konular. Ama bunun ekine bağımlılıkla mücadele konusunu nasıl koyabileceğiz, bu sıkıntılı ve bu alanda STK’lere çok çok ihtiyacımız var. STK’lerimiz açısından da... Her zaman cazip olmuyor dediğim gibi ama bu alanda ortak STK’ler kurulabilir. Münih’te 1994’te “Neuperlach Kadınlar Grubu” diye bir grup oluşturduk Nurten Hanım diye bir bayan vardı, çocuğu uyuşturucu bağımlısı olmuş, ondan kurtulmak için müracaatta bulunması çerçevesinde “streetworker” dediğimiz bir sistem var, onu öğrenip geliştirdik ve çok faydası oldu. Yani bir STK’nin, çok küçük bir STK’nin bile çok çok önemli katkısı olabilir. O yüzden, bizim bunlarla, bu STK’lerimizde daha iyi, iç içe olabilmemize yönelik bazı profesyonel desteklere de ihtiyacımız olacaktır, önümüzdeki dönemlerde bunu inşallah değerlendireceğiz.

Koruyucu aile sayısı ile ilgili diğer sorunuz da... Koruyucu aile eğitimi genelde toplu hâlde yapılıyor çünkü genel bir ön bilinçlendirme yapılıyor, daha sonra ataşeliklerimize geliyor ilgilenenler, ön kayıt yaptırıyorlar, daha net bilgiler alınıyor, yönlendiriliyor ve yine bazı testlerden geçmeleri gerekiyor, ondan sonra koruyucu aile olabiliyorlar. Bu çerçevede de toplam 545 koruyucu aile adayının içerisinde hâlen fiilen şu anda 113 bilinen Türk koruyucu ailemiz var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Almanya genelinde...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ
OĞUZ TUNCAY – Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Tabii, oldukça düşük gözüküyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ
OĞUZ TUNCAY – Çok çok düşük yani bu alanda çok dönemde çok aktif çalışan başkonsoloslarımız da oldu geçmiş dönemde ama sayıyı artırma konusunda maalesef sıkıntı yaşıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Milletvekilimiz Niyazi Bey’in bir söz talebi var.

Buyurun Niyazi Bey.

NİYAZI GÜNEŞ (Karabük) – Ben de teşekkür ediyorum arkadaşlara verdikleri bilgilerden dolayı. Başarılarınızın devamını temenni ediyorum.

Münih’ten söz açtığımız için, ben de en son görevimi Münih’te yapmıştım ve orada hizmetin son dönemlerinde yani 2005’in sonlarına doğru bilhassa bu bağımlılıkla ilgili toplantılar yapmıştık. Yani orada ilgili arkadaşlar vardı veya bu işlerle ilgilenen –şimdi isimlerini unuttum onların ama- yani bu konuları vazife edinmiş arkadaşlar vardı. Onlarla iyi toplantılar olduğunu hatırlıyorum ve bizim kendi bölgede kurulu olan dernekler vardı. Bu dernekleri de bir araya getirerek yani en önemli konunun bu olduğunu, cami hizmetleri yürüten dernekler falan, dikkatlerini çekmiştik. Yani bu konu üzerinde hakikaten durulması lazım. Bağımlılık Avrupa’da önemli bir konu. Onun için size teşekkür ediyorum.

Bir de yaşlılarla ilgili neler yapıyoruz? Yani şimdi, bu yaşlı bakımevleri müşterek bakımevleri mi, yoksa bizim vatandaşlarımıza ait bakımevi de var mı? Onu öğrenmek istiyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ
OĞUZ TUNCAY – Sayın Milletvekilim, teşekkür ediyorum ben de.

Şimdi, Münih’teki tespitleriniz o anlamda doğru, Münih’te çok sayıda cami derneğimiz de, Diyanete bağlı da olsun, diğer kuruluşlara ait derneklerimiz de olsun... Aslında Münih’in bir özelliği var –ben orada görev yaptığım için ve Münih’i şehir olarak da sevdiğim için aslında, belki de ondandır-şimdi, Münih bütün genel merkezlerin yani bu UID mesela Köln’de, Diyanet Köln’de, buna benzer bir genel merkezden uzak olduğu için kendi başının çaresine bakmayı öğrenmiş bir bölge. Dolayısıyla, oradaki STK’lerimiz diğerlerine göre daha aktif. Benim en acemi olduğum dönemde görev yaptığım zamanlarda ve eskiden de bir kısıtlamamız vardı, her dernekle görüşemiyorduk, gidemiyorduk. Benim orada akrabalarım çok diye bahsettim, bir kısmı halk arasında söyleniş tarzıyla Millî Görüşçü, ülkücü, DİTİB’ci, ATİB’ci, her taraftan akrabamız var. Şimdi, Anadolu insanı. Benim yeğenim “Konsolosluga ataşe gelmiş.” diye her tarafta anlatıyor, e gittiğiniz her ortamda gayiresmî toplantı yapıyorsunuz, kaçış olmuyor bundan yani, herkes soruyor bir şeyler. Şimdi, dolayısıyla, böyle bir kaynaşma döneminde –o benim açımdan bir şans da oldu aslında- ve daha sonra zaten serbest de kalmasıyla bütün derneklerimizle yakın bir iş birliği yaptık. Çok çok ilgili insanlar gerçekten o bölgede yaşıyorlar. O bakımdan, tespitinize katılıyorum.

Diğer konu, yaşlılar hususu. Yaşlılar hususu, şu anda doğrudan Türklere ait diyebileceğimiz huzurevi sayısı toplam 17 tane. Ağırlıklı olarak Berlin’de. Berlin’in de özelliği, şehir devlet gibi oluştuğu için uzun dönem, orada dar alanda çok sayıda vatandaşımız var ve örgütlenme de o çerçevede daha kolay oluyor. Daha sonra Stuttgart’ta açılan var ve Hannover ve Hamburg’da var bildiğim kadarıyla. Diğer yerlerde ağırlıklı olarak belediyelerin “çok kültürlülük” konsepti adı altında yapmaya çalıştıkları, mesela Köln’de SBK denilen huzurevi vardır, orada Türk 30-35 civarındaydı ben oradayken. Bayramlarda sürekli gittiğimiz bir dernekti. İşte, demans hastalarının dâhil olduğu bir yaşlı ekibimiz var orada. Şimdi bu “Haus am Sandberg” dediğim yine özel bir kuruluşa ait, Caritas, Johanniter diye vakıflar var,

kiliselere ait olanlar var. Bunların içinde yani doğrudan Türklere değil ama “çok kültürlülük” konsepti adı altında yürütülen yerlerdir ve şu anda hâlen vatandaşlarımız büyüklerini bırakmıyor, sahip çıkmaya devam ediyor ama ekonomik şartlar ve başka şartlar da insanları zorluyor. Hastalıklar değişti, demans, alzaymır vesaire ortaya çıktı. Yani bu tür hastalıkların da etkisiyle bakımevlerine ihtiyacımız artıyor ve biz bu alanda STK’lerimizi yönlendirmeye çalışıyoruz, iş adamlarımızı yönlendirmeye çalışıyoruz. O çerçevede, Türk bakımevlerinin, huzurevlerinin sayısını artırmak için elimizden geleni yapıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ZAFER SIRAKAYA – Çok teşekkür ediyorum Oğuz Bey.

Tahmin ediyorum başka milletvekilimizden herhangi bir soru söz konusu değil.

Ben de, tabii, Almanya’da doğmuş, sosyal hayatının büyük bir bölümünü Almanya’da tamamlamış bir kardeşiniz olarak baktığım zaman, bugünkü var olan sorunlarımızı değişik cemiyetlerin de bir araya gelebilme imkânının arttığını, Türkiye’den de bu yurt dışındaki vatandaşlarımızın sorunlarını değişik siyasi partilerimizin katkısının da sunularak ortak akıl çerçevesi içerisinde çözümüne katkı sunduğu bir süreçte olduğumuzu görüyorum, inanıyorum. Bu bağlamda, inşallah önümüzdeki süreç içerisinde bu sorunlarımızı Komisyonumuz bünyesi içerisinde de muhakkak takip etmeye devam edeceğiz.

Tabii, bir taraftan gençlerimiz ve çocuklarımızla ilgili olan sorunlarımız ki bildiğim kadarıyla ataşeliklerimizin yüzde 55’lik bir alanı sadece gençlerimiz ve çocuklarımızla ilgili, sadece yüzde 5’lik veyahut da yüzde 10’luk bir kısım genellikle yaşlılarımızla ilgili. Tabii, bizler medeniyet olarak da yaşlılarına son derece kıymet veren bir medeniyetiz, onları evlerimizin süsü olarak gören bir medeniyetiz. Esasında, yaşlı bakımevlerinin çok fazla artmadan, kendi evimizde bu bakımı temin edebilecek şekilde hareket etmiş olmamızın bizim medeniyet kodlarımıza çok daha uygun bir anlayış olduğunu ifade etmek istiyorum.

Bir kez daha sunumunuz için teşekkür ediyorum ve katılımcı milletvekillerime de saygılarımı ifade ediyorum.

Hayırlı günler diliyorum.

Kapanma Saati: 14.28

